

גבס חדש ללא חציצה - סיכום הניסוי בגבס magic cast

הקדמה:

magic cast הינו סוג גבס שעשוי מחומר פלסטי מיוחד הנודע לקיבוע שברים בכף היד, במרפק או ברגל. ייחודו של הגבס הוא שניתן להרטיב אותו במים. הגבס בנוי משתי שכבות: השכבה ראשונה (הפנימית) היא תחבושת העשויה מסוג של בד (בדומה לגרב). תחבושת זו סופגת מים באפן מלא (תמונות 1-3). השלב הראשון בגיבוס הוא השחלת התחבושת למקום השבר - ליד (תמונה 4) או לרגל (תמונה 5) השלב השני הוא הלבשת השכבה השנייה - החומר האלסטי שהוא 'הגבס' עצמו. מדובר בסוג מיוחד של חומר פלסטי גמיש (תמונה 6), לאחר שמרטיבים אותו במעט מים הוא מולבש על האזור שצריך לגבס (תמונה 7). הגבס מתייבש לאחר כמה דקות ואז מתקשה, והמטופל יכול ללכת לביתו (תמונה 8).

מטרת הניסוי

על פי ההלכה אישה נידה צריכה לטבול במקווה כדי שתהיה מותרת לבעלה. התנאי המשמעותי ביותר בטבילה הוא שמי המקווה יגעו בכל חלקי הגוף הנגלה. מסיבה זו כאשר ישנה חציצה, האישה צריכה להסיר אותה לפי הטבילה. במצב שבו ישנו צורך רפואי בכיסוי חלק מהגוף, ישנה מחלוקת בהלכה האם מותר לטבול במצב זה (תלוי במספר גדול של פרטים שאין כאן המקום להאריך). אחת השאלות הקשות איתם התמודדו הפוסקים היא טבילה עם גבס. ישנם פוסקים שאסרו לטבול עם גבס בכלל, יש כאלו שהתירו במקרים מסוימים (בעיקר תלוי במשך הזמן שהאישה אמורה להיות עם הגבס), אלא שבגבס ישנה בעיה כמעט ייחודית והיא שהגבס נמס במים, כך שצריך לעטוף אותו בניילון או בשקית. מדובר בבעיה הלכתית גדולה מאוד שמהווה קושי גדול לבני הזוג.

בזמן האחרון נודע לנו שיש סוג גבס שסופג מים הנקרא: magic cast. ואכן בדקנו את הנושא, ומצאנו שגבס זה אכן מתאים לכניסה למים ובכלל זה כניסה כמובן למקווה.

אלא שמבחינה הלכתית, כאמור לעיל, לא מספיק שהגבס אכן עמיד במים, אלא צריך ששטח הפנים של הגוף במקום המגובס כולו יגע במים. עובדה זו חשובה כדי לדעת האם גבס זה מהווה פתרון לטבילה לנשים שזקוקות לקיבוע בגלל שבר. ולכן הצענו לערוך מחקר שבו נבדוק האם המים מגיעים לכל מקום בשכבה הפנימית של הגבס ולעור.

כדי לבדוק את זה יש צורך לטבול את הגבס במים צבועים ואז ניתן להבחין האם כל החלק הפנימי (הגרם) נצבעה. במצב כזה אנו יודעים שכל המים יעברו. אם יישאר מקום עם 'כתמים' לבנים הדבר יצביע שהמים לא חדרו לשם, וממילא הגבס מהווה חציצה.

נתון נוסף שרצינו לבדוק הוא משך הזמן שלוקח למים לחדור לשכבה הפנימית. עובדה זו חשובה כדי שנוכל להדריך את הנשים כמה זמן עליהן לשהות במים כדי שכל המים יחדרו לכל האזור המגובס.

הניסוי:

ערכנו את הניסוי במרפאת כללית 'מקור ברוך'. בהתחלה גובסה ידו של מתנדב כמו בגיבוס שבר בבסיס האגודל שכולל את החלק העליון של המרפק, עד מקום הפיצול של האגודל עם האצבע. בחרנו בסוג גיבוס זה מכיוון שיש בו הרבה קפלים (בסיס האגודל והאצבע), והוא דוגמא טובה לחדירות המים גם למקומות שיש בהם קפלים.

בתור מים צבועים השתמשנו במי סלק (תמונה 9-10), הסיבה לכך היא מכיוון שהצבע יורד מהר מהיד). המתנדב הכניס את ידו המגובסת לתוך הכלי עם מי הסלק **למשך 2 דקות** (תמונה 11-12). לאחר שהוא הוציא אותה פתחנו את הגבס (תמונה 13). בתמונה 14 רואים שהחלק הפנימי של הגבס (הגרב) צבוע באדום. בדקנו גם את החלק של כף היד בחיבור עם האגודל שבו יש קפלים - וגם שם נצבעה כל הגרב בצבע אדום ממי הסלק (תמונה 15).

בשלב השני של הניסוי רצינו לבדוק גיבוס של רגל כולל כף הרגל. ביקשנו מהמתנדב שיוציא את רגלו לאחר **10 שניות** (תמונה 16). כאשר פתחנו את הגבס מצאנו שכל הגרב נצבעה באדום פרט לשתי נקודות לבנות קטנות שנראה שנשארו יבשות (תמונה 17). היות ונקודות אלו היו יחסית בחלק הקרוב לפתח של הגבס ולעומת זאת מי הסלק הגיעו לחלקים אחרים - פנימיים יותר, לדעתנו איך בכך ראייה שאין חדירות אלא שיש לנענע קלות את הרגל כדי שגם לחלק זה יגיעו המים.

מסקנות הניסוי:

1. הגבס אינו רק עמיד פני מים אלא מים חודרים אותו וכך הוא מהווה פתרון מצוין למי שצריכה לטבול
2. מהניסוי עולה שמים חודרים לכל החלק הפנימי.
3. אם שוהים עם הגבס 2 דקות ברור שכל שטח האזור המגובס יגע במים. גם אם שוהים זמן קצר יותר (10 שניות) המים יגיעו אלא שאז יש מעט לזוז כדי שבוודאות המים יגיעו לכל מקום.
4. אנו מציעים את מסקנותינו לפני גדולי הפוסקים שיביאו אותם להכרעה.

מתי אי אפשר להשתמש בגבס? במקרה של נפיחות ישנם מקרים בהם האורטופד ממליץ לגבס לכמה ימים את השבר ואז להחליף לאחר שהנפחות יורדת. מבחינה עקרונית אין בעיה להשתמש גם בגבס זה, אלא ששיקול העלות יכול להיות משמעותי.

מחיר:

גבס magic cast אינו נכלל בסל הבריאות ונרכש באופן פרטי במרכזים שמספקים אותו. העלות מחושבת ע"פ כמות החומר, כאשר מחשבים את רוב היד או הרגל באינצ'ים (תמונה 18). ואת האורך בסנטימטרים (תמונה 19) ולפי טבלת מקבלים את העלות. יש לציין שעל פי אנשי מקצוע נמסר שהמחיר ע"פ קופת חולים **ברוב המקרים** לפי עובי הממוצע, הוא הוא בין 56 ₪ - 112 ₪ גבס של יד וכ-130 ₪ גבס של יד.

היכן משיגים את הגבס

כיום ישנם בתי חולים, קופות חולים ומרכזים רפואיים פרטיים רבים הפרוסים ברחבי הארץ שמספקים את גבס magic cast. ניתן לפנות ליבואן לבדוק היכן ישנם מרכזים נוספים שאינם ברשימה.

תודות

אנו מודים מקרב לב למשה אייכל ממרפאת כללית מקור ברוך שהשקיע מזמנו וכספו ועזר לנו בעריכת הניסוי. כן אנו מודים לרב אברהם בורשטין שעוררנו על קיום הגבס החדש.